

Nemška ali italijanska nevarnost v ospredju londonskih razgovorov **Kaj sta govorila Eden in Litvinov**

London, 30. jan. Rp. Včeraj je zunanji minister Eden priredil večerjo sovjetskemu komisariju za zunanje zadeve Litvinovu. Večerja, ki je bila izrazito političnega značaja, je vzbudila v londonskih in inozemskih diplomatskih krogih, ogromno pozornost. Ves včerajšnji dan in London govoril o ničemer drugem, kakor o nagibih, ki so privedli do tega političnega banketa in pa o vsebini razgovorov, ki so se tedaj nujno morali vršiti med obema vodilnima državnikoma dveh svetovnih imperijev. Čeprav so razgovore držali v največji tajnosti, se je dalo nekaj ugotoviti.

Sankcije proti Italiji?

Vse javno mnenje je pričakovalo, da bo na tem sestanku padla načelna odločitev o vprašanju poostrejitve sankcij in pa o vprašanju glede tega, da se začne izvajati petrolejske sankcije za Italijo. Kaj sta Litvinov in Eden govorila, o tem ni znano, zdi se pa, da sta prišla, kakor v vseh drugih vprašanih, tudi v tem do soglasja.

Nemška nevarnost

V napitnici, ki jo je Litvinov izrekel na čast angleškemu ministru, je z vso silo svojega govora-

niškega talenta poudarjal nevarnosti, ki hči za Evropo in za svetovni mir v nemškem utrjevanju. Vsa meja ob Renu je ena sama frdnjava, kakor ji ni nikjer para. Ves obmejni pas, ki bi ga morali Nemci po sklepu mirovnih pogodb držati demilitariziranega, so znova napolnili z vojaštvom in orožjem ter tako udarili v obraz vsem mednarodnim odločbam, ki sreme za tem, da ohranijo mir v Evropi. Ta dejstva smatrajo sovjetski krogi, je dejal Litvinov, kot znamenje bližnjih vojnih zapletitajev, ki jih bo skušala izzvati Nemčija.

Eden je nato Litvinovu odgovoril, da ne zanika resničnosti njegovih trditvev, da pa pristavlja, da bodo angleški odločujoči krogi od zdaj naprej aktivno sprejeli in podprli sleherno pobudo, ki bo stremela za tem, da prepreči nasilno prekršitev določb o Porenju. Vprašanje Porenja je za Anglijo danes prav tako važno, kakor je bilo l. 1914 in zaradi tega Eden računa na mirno in plodno sodelovanje obeh velesil tako v tem, kakor v vseh ostalih vznemirljivih evropskih in svetovnih vprašanjih.

Sovjetski maršal ostane v Londonu

London, 30. jan. Rp. Iz zanesljivih informacij je ugotovljeno, da bo sovjetski maršal Tuhačevski,

ki se je udeležil pogreba angleškega kralja v imenu sovjetske armade, ostal v Londonu še leden dni po odhodu komisarija za zunanje zadeve Litvinova. Litvinov odide iz Londona danes. Tuhačevski bo gost članov angleškega generalnega štaba in bo v njihovem spremstvu obiskal vse važnejše angleške vojaške naprave, tovarne za orožje ter se seznanil z najnovejšimi pridobitvami angleške armade. Ta dejstva in pa sprejem, ki ga je bil sovjetski maršal deležen, govore za to, da se med Anglijo in med Rusijo pripravljajo važne stvari.

Pomen za Rusijo

Iz vseh navedenih dejstev izvira jasno, da bo kljub temu, da vodi vsa ta prizadevanja angleška inicijativa, vendarle sovjetska Rusija tista, ki bo polegnila iz tega največ koristi. Če pride do politične in vojaške pogodbe med Sovjeti in Anglijo, bo ta pogodba položaj boljševiške republike v svetu silovito utrdila. Prav v tem leži rešitev za uganko, odkod ta nenadna pripravljenost za sporazum pri sovjetski Rusiji, ki nima, kakor znano, pri svojih ekspanzijskih načrtih v Aziji in Mongoliji nobenega hujšega nasprotnika od Anglije. Po sprejemu sovjetske Rusije v Zvezo narodov bo ta sporazum največji uspeh sovjetske diplomacije in njenega voditelja Litvinova.

Jurij V. na mrtvaškem odru.

Novi kralj sprejema diplomate

London, 30. jan. Op. Kakor so listi že poročali, je največjo pozornost po pogrebu kralja Jurija V. zbudilo dejstvo, da je mladi kralj takoj aktivno posegel v zunanjo politiko ter sprejel po vrsti vse evropske diplomate. S tem je dokazal, da bo njegova prava vladarska naloga, da v sporazumu s svojim zunanjim ministrom Edenom uredi Evropo za končni obračun s tistimi, ki so na potu stremljenj angleškega kraljestva in njegovi varnosti. V dejstvu, da je sprejel kneza Starhemberga, Titu-

lesca in nekaj drugih srednjeevropskih diplomatov poleg madžarskega delegata Kanye, vidimo odločen znak za to, da bo prvo vprašanje, ki ga bo skušala angleška politika urediti, vprašanje ravnotežja in prijateljstva v srednji Evropi, ki je dozdaj predstavljalo zmeraj šibko stran tako za dosledno izvajanje sankcij, kakor za kakršne druge energičnejše ukrepe proti Italiji. Drugo pomembno dejstvo je pa v tem, da je kralj sprejel sovjetskega komisarija Litvinova, kar je bilo sprico napetosti, ki je dozdaj

vladala med Anglijo in sovjetsko Rusijo, nekaj nezasičanega. Tudi ta sprejem je v zvezi s vprašanjem o petrolejskih sankcijah. Na koncu vseh sprejemov je kralj Edvard imel razgovor tudi s predsednikom vlade Stanleyem Baldwinom in zunanjim ministrom Edenom.

Incident na mandžurski meji

Moskva, 30. jan. Iz Habarovska poročajo, da se je pripetil na mandžursko-sovjetski meji v bližini tega mesta incident, ki bo zelo poostiril že

itak napeti položaj na Daljnem vzhodu. Kompanija mandžurske vojske je prekrčila mejo notranje Mongolije, ki stoji pod protektoratom sovjetskih oblasti. Kompanijo so vodili japonski častniki in je zasedla precejšen del mongolskega ozemlja. Mejne straže so alarmirale milično garnizijo, od koder so poslali močne oddelke. V boju, ki se je razvil med sovjetskimi četami in med mandžurskimi vojniki, so padli 4 japonski oficirji, veliko število vojakov pa je bilo ranjenih. Sovjetskim oblastem se je nazadnje posrečilo mandžursko vojsko razorožiti in zapreti. Dogodek bo imel resne diplomatske posledice, saj je bil izrazito izzivalnega značaja.

Vladarji odhajajo

London, 30. jan. Od suverenov, ki so se osebno udeležili pogreba kralja Jurija V., je prvi zapustil ameriško prestolno predsednik francoske republike Albert Lebrun. Na Victorio postajo ga je spremljal vojvoda Kentski. Dower pa je zapustil v spremstvu rusilcev angleške kraljevske mornarice in ob pozdravljanju obalnih baterij. Iste slovesnosti so priredili ob odhodu drugih vladarjev, med njimi belgijskemu kralju, danskemu prestolonasledniku, princu Piemontskemu, princu Juriju grškemu ter njegovemu bratu Nikolaju. Tako kronane glave zapuščajo London. V Londonu so ostali samo še zunanji ministri.

Stanje kraljice Mary

London, 30. jan. Rp. Kljub pričakovanju je kraljica vdova prenesla vso bridko žalost pogrebni svečanosti z občudovanja vredno mirnostjo in je tudi prvi dan po pogrebu pretekel zanj brez večjih posledic in pretresov. Kraljica je ostala skozi v buckinghamski palači in ves dan preživela v molitvi za pokojnega soproga.

Furtwänglerjev jubilej

Iz Berlina: Pred nekaj dnevi je praznoval slavni nemški komponist in še slavnější dirigent berlinskega filharmoničnega orkestra dr. Wilhelm Furtwängler 50. letnico svojega življenja. Za ta jubilej so mu čestitali vsi predstavniki oblasti, Hitler pa mu je poslal v dar svojo sliko v srebrnem okvirju in z lastnoročnim podpisom. Minister za propagando dr. Göbbels pa mu je podaril umetniško izdelano dirigentsko palico iz slonove kosti in zlata.

Spet alarm na Sredozemlju

Vojna mornarica mobilizirana**Neguš odhaja na jug, Italijani gredo nad Adis Abebo**

Rim, 30. jan. Rp. Včeraj so vsem italijanskim rezervistom, ki so služili v vojni mornarici in ki so starejši kakor onih 5 letnikov, ki so že mobilizirani, poslali pozive, da naj bodo pripravljeni na vpoklic. S tem dejstvom je mobilizirana vsa italijanska vojna mornarica, polnoštevilno tudi kar se tiče posadk; tehnično je bila mobilizirana itak že prej. Ni dvoma, da je ta poziv v zvezi z zaostrojitvijo položaja za Italijo, z zaostrojitvijo, ki se je jasno pokazala sprico pogovorov ob pogrebu angleškega kralja v Londonu. Italija je odgovorila na londonska pogajanja tako, kakor da bi bilo moči sprico njene bojevitosti in sprico obupnega položaja pričakovati. Sprico teh dejstev je verjetno, da se spor na Sredozemlju bliža svoji zadnji fazi.

Neguš odšel na južno fronto

Addis Abeba, 30. jan. Rp. Abesinski cesar se je zdaj končno odločil, da odide na južno fronto z vsem svojim glavnim stanom in bo tam osebno vodil vse operacije, katerim dozdaj njegovi poveljniki niso bili kos. Severna fronta je v zanesljivih rokah izkušenih vojskovodij. Boji so na severni fronti spet oživeli, Abesinci v širokem krogu obkoljujejo Makale. Ras Kasa je razdelil svoje čete

v zelo majhne oddelke, ki stalno napadajo Italijane, da nimajo nikdar miru in se zaradi tega ne morejo na svojih položajih utrditi. Glavni stan rasa Kase se nahaja v neki podzemski votlini.

Italijani samo bombardirajo

Kar se tiče italijanske aktivnosti, se je zaradi težkega terena in zaradi gverilske zahrbtnje vojne, ki jo vodijo Abesinci, morala omejiti zgolj na izvidniške polete in na bombardiranje večjih abesinskih naselij. Tako so na jugu italijanski letalci ponovno obstreljevali Dagabur in Sasa Baneh. Abesinci pa napadajo Italijane zlasti ponoči in hočejo s tem italijanske čete utruditi ter izčrpati.

Addis Abeba v nevarnosti

Addis Abeba, 30. jan. Po poročilih z abesinske prestolnice postaja položaj na jugu vse bolj nepogleden in vse bolj zapleten. Tudi dejstvo, da je neguš odšel na jug, govori za to, da se spopadi na tej fronti bližajo svojemu višku. Italijani prodirajo iz Negelja na sever. Ti oddelki dobivajo vodo in živež iz Dola. Transporte zelo ovira nenadno deževje. Druga italijanska kolona pa prodira v spremstvu oklopnih avtomobilov in bombarderjev ob reki Karmi, prav tako tudi v hudih bojih. Italijanski oddelki gredo po stoletni karav. cesti proti Addis Abebi in nameravajo preko ozemlja velikih

jezer v najkrajšem času priti do Addis Abebe. Abesinci sicer skušajo reorganizirati svojo fronto in svoje pozicije, toda veliko vprašanje je, ali jim bo to uspelo, preden prodro Italijani v osrčje Abesinije. Vojska rasa Deste sicer ni definitivno razbita, res pa je, da se je ras Desta moral začasno umakniti z vrhovnega poveljstva.

Izpraznitev Addis Abebe

Džibuti, 30. jan. Popotniki, ki so prispeli iz notranjosti, pripovedujejo, da je razpoloženje abesinskih vojakov po bitki pri Makali zelo slabo. Tudi abesinska organizacija dovoza je odpovedala in morajo abesinske čete močno stradati, ker ne dobe kruha. Zato marsikje čete zaradi gladi plenijo civilno prebivalstvo in trgovske karavane. Po zanesljivih vesteh se v prestolnici kažejo znamenja, da pripravljajo neguš izpraznitev Addis Abebe, če bi ne uspeli Abesinci proti avijonim in tankom generala Grazianija. Cesarstva vlada in dvor bi se preselili v kako mesto v severnih provincah v bližini Tanskega jezera, kjer bi jim bila za primerne varnosti blizu angleška pomoč. Neguš je polagoma posilja vse važnejše akte in drgocenosti z dvora na sever, da ga ne bi slučaj presenetil. Upor v Godzamu bo kmalu potlačen in zato se ni več bati tega, da bi bilo cesarjevo potovanje na sever ogroženo.

Nemiri v Kairu

Kairo, 30. jan. m. Egipčovski nacionalisti so vzporedi zopet velike demonstracije in manifestacije, ki so dosegle velik obseg. Demonstranti so imeli takoj v začetku enega mrtvega, več oseb pa je bilo ranjenih. Policija in vojaštvo sta bili v vsem Kairu v največji pripravljenosti. Po mestu so hodili oboroženi policijski oddelki. Borbe, ki so se v večjem in manjšem obsegu vodile med nacionalisti in policijo, so včeraj dosegle višek. Prišlo je do težkih izgrezov in do prelivanja krvi. Dijaštvo je proglasilo splošno stavko kot znak protesta proti ostrim ukrepom, ki so jih oblasti izdale proti voditeljem omenjenih neredov. Vseučilišče je blokirala vojska. Istotako je zasedla vojska vsa ministrstva in narodna poslopja. Izgredi so se začeli že takoj navsezgodaj jutraj. Ob tej priliki je bilo ranjenih nad 100 oseb. Dijaštvo je na ulicah postavljalo barikade, vendar je policija prisločilo na pomoč tudi vojaštvo, ki je demonstrante razgnalo. Tekom včerajšnjih demonstracij in pouličnih bojev je kairska policija uporabila prvokrat neki nov aparat, ki brizga tekočino podobno črnili. To tekočino je zelo težko prati. Policija je uporabljala pri tem vsak dan drugo barvo, to zaradi tega, da bi pozneje mogla ugotoviti, kdo se je v določenem času udeleževal demonstracij. Dijaštvo je streljalo z revolverji na policijo in je bil ob tej priliki ranjen tudi angleški major Holms. Ko so izgredi dosegli svoj višek in je izgledalo, da se bo policija morala umakniti navalu dijaštva in ostalim egipčskim nacionalistom, je bila pozvana

na pomoč vojska, ki je z luksuznimi avtomobili razgnala nacionaliste. Ranjen je bil tudi sorodnik šefa nacionalne stranke Vafda Nehas pase. Vseučilišča in srednje šole so v Kairu zaprte. Policija in vojska je zasedla mostove in ceste, ki vodijo iz Kaira v Gizeh, da bi preprečila doslog diakov v centum mesta. Šest prefektov iz provinc je zaprosila vlado za dovoljenje, da bi smeli zapreti srednje šole v svojih področjih radi velike akcije nacionalnega dijaštva. Vseučilišče je zaprto za nedoločen čas. Stavka se je od akademikov preselila tudi na srednje šolske diake, tako, da stavkajo v Egiptu tudi skoro vse srednje šole. Ko so težje ranjene diake spravljali v ambulante in bolnišnice, je prišlo znova do krvavih spopadov. Položaj je zelo kritičen.

Drobne

Dunaj, 30. jan. AA. Havas poroča: Avstrijski minister Draksler je v Londonu podpisal z upniki Kreditanstalta sporazum. Na ta način je sedaj rešeno vprašanje Kreditanstalta in Kreditanstalt bo zopet lahko začel s svojim delom. London, 30. jan. AA. Havas poroča: Dobro informirani angleški krogi imajo vtis, da je ob priliki sestanka z Edenom nemški zunanji minister von Neurath dal izjavo, da Nemčija nima namena, da bi prekršila lokarnsko pogodbo, ampak da smatra, da je ta pogodba potrebna za mir in red v tem delu Evrope.

Požar sredi Ljubljane: Mahrova hiša gor.

Kadar počita na gradu dva strela

Včeraj ob 11.16 je prihitel na gasilsko postajo delavec Franc Matjažek in gasilce opozoril, da na nasprotni strani ceste gori. Res so opazili, kako se iznad velike Mahrove hiše na Krekovem trgu valijo gosti oblaki dima. Gasilci so takoj stavili v akcijo vse orodje, ki ga imajo: vse tri avtomobile, motorno brizgalno, orodni voz in veliko Ma-

ker je bila nevarnost, da se požar razširi tudi v nadstropje.

Škoda 60.000 Din

Delo gasilcev je bilo končano ob 12.42, ko so se vrnili v Mestni dom. Prostovoljni gasilci so pustili na mestu samem stražo štirih mož,

Branjevci beže...

gyrusovo lestev. Medtem so že tudi padli na Gradu topovski streli in na kraju požara so se tudi že pojavili gasilci prostovoljne čete.

Hitri gasilci

Ker so torej ogenj pravočasno opazili, je bila naloga gasilcev, da ga omeji. Utegnila bi nastati prava katastrofa, če bi zavzel ogenj večji razmah. Ne samo, da je Mahrova hiša sama na sebi velika, da je v njej veliko število strank, spodaj pa trgovski lokali s skladišči, temveč se tam nadaljujejo hiše, deloma pa stoji v njeni bližini celi trakt hiš, ki so bili v izbruhu ognja vse v nevarnosti.

Gasilci so opravili svoje delo hitro in uspešno. Izpred pročelja hiše so si s pomočjo Magyrusove lestve postavili pot na streho, ki so jo predrli in iz treh cevi so v velikih curkih sipali vodo na mesta, kjer je gorelo. Spodaj na ulici pa so tri motorne brizgalne delale neprenehoma, dokler ni piščal dala znak, da je delo končano.

V kratkem času so spretni gasilci opravili velike napore: gorelo je v podstrešju v drvarnicah. Vročina med plameni pa je bila tolika, da gasilci niti z maskami na obrazu niso mogli prodreti do gorečih tramov. Zato so najprej z vodo požar nekoliko udušili, da so se lahko nato približali gorečemu in tlečemu tramovju ter ga izsekali. Medtem so izpraznili že v drugem nadstropju več sob,

Cev po lestvi navzgor.

Približna škoda, ki je nastala samo na poslopju, t. j. na tramovju in po stropih, znaša okrog 60.000 Din. Nič manjša pa ne bo škoda, ki je bila povzročena na pohištvo in drugih predmetih, ki so bili na podstrešju in v sobah drugega nadstropja. Dasi je poslopje, ki je last »Slovenske banke«, zavarovano, ni imela zavarovanih svojih stvari niti ena od prizadetih strank.

Vzrok nepojasnen

Takoj ob izbruhu požara se je sestala tudi uradna komisija. Možnosti, kako je požar nastal, je več: lahko je povzročil požar pepel, ki ga v zabojih spravljajo stranke na podstrešju, lahko je nastal tudi kje kratak stik, nikdo ne more izključiti možnosti, da je bil podtaknjen itd. itd. — vse to so možnosti, a za nobeno od teh možnosti dosedaj ni nobenega dokaza. Kakor vse kaže, bo ostal vzrok požara nepojasnen.

Ljudje, ki so se v velikih trumah zbirali okrog goreče hiše, da je policija komaj vzdrževala red, so radovedno pričakovali tako rezultata gašenja, kakor rezultata preiskave. Zvedeli pa niso nič, tako kakor niso nič zvedeli novinarji, ki so včeraj in danes povpraševali o vzrokih in dognanjih glede požara.

Kakšna bo nova grška vlada

Atene, 30. jan. m. Po mišljenju političnih krogov se bo položaj po ostavki vlade Demerzisa razvijal verjetno v naslednji smeri: Nj. Vel. kralj bo poveril mandat za sestavo vlade vodji liberalne stranke Sofulisu, ki bo začel takoj pogajanja za sestavo vlade nacionalne unije, v kateri bodo sodelovale vse večje grške stranke. Z vso gotovostjo računajo, da Sofulis ne bo uspel, da sestavi vlado, in to v glavnem zaradi nepomirljivega stališča Condilisa. Zaradi tega bo Sofulis nato vodil pogajanja za sestavo koalicijske vlade s stranko Tsaldarisa. Tudi uspeh teh pogajanj je zelo dvomljiv. Smatrajo, da Tsaldaris za nobeno ceno ne bo hotel izpolniti zahteve Venizelosa glede aktivne službe vseh onih oficirjev, ki so sodelovali v znani venizelistični revoluciji 10. marca lanskega leta. V sled teh okoliščin, pravijo, da Sofulis sploh ne bo mogel sestaviti vlade, nakar bi za njim prišel na vrsto kot mandat Tsaldaris. Ker pa tudi njemu ni, kakor izgleda, zagotovljen uspeh, bo kralj verjetno poveril mandat Mihalokopolosu ali pa zopet Demerzisu. V tem slučaju bi bila to vlada s točno označenim programom. Ta vlada bi med drugim izvršila revizijo ustave, nato pa pripravila teren za nove parlamentarne volitve po večinskem sistemu in ne po proporcionalnem, po katerem so se vršile zadnje nedeljske volitve.

Nekatero časopisje še nadalje objavlja vesti, da odpušteni republikanski oficirji zopet pripravljajo državni udar ter da nameravajo zasedati razna vojaška poslopja. Oblasti so zato ukrenile vse potrebno.

Bodoči mandat krone Sofulis je podal časniki izjavo, v kateri odkrito izključuje Condilisa, to pa zaradi tega, ker je Sofulis mnenja, da Condilis sploh ni pripravljen, da bi se prilagodil stvarnemu parlamentarizmu. Kar pa se tiče sodelovanja z drugimi republikanskimi strankami, je

Sofulis mnenja, da to sodelovanje ni izključeno, toda pod pogojem, da te stranke določijo svoje zadržanje glede režima. Na vprašanje časnikiarjev glede njegovega zadržanja v zunanji politiki je Sofulis izjavil: Mi bomo spoštovali obveze Grčije. Moti se oni, kdor misli, da se bo liberalna stranka borila proti balkanskemu szorazumu. Ravno obratno: liberalna stranka je sprejela to politiko.

Cvetje z vrta jugoslov. časnikiarstva

Glasiilo edinih Jugoslovenov na svetu, ki je njegova življenjska in politična morala izražena v enačbi 3 = 1, nas je že dvakrat počastilo s primkom denuncianstva. S svojim pradedom »Narodom« vred je zadnje čase tudi mlado »Jutro« močno ostarelo; ni čudno, v težkih časih brez zasluga vsakomur lašje hiltreje sive in pamef za znanjeje peša. Zato Jutru — kakor nobene nemo-goče politične narodne ali gospodarske zadeve — ni težko zamenjati ugovolitev z denunciacijami. Kdor je bil v svojem mladem življenju vajen početi samo eno, se mu zmešajo vrednote, sode in še kaj drugega. Vemo, zgodovina lovi tudi večje ljudi kakor so dravski unitaristični Orientalci. Tolaji naj jih v njihovi skrbi za čistost in protidenuncijantsko usmerjenost našega lista, da so prav za prav lahko veseli, da je pri nas te robe presenetljivo malo, kljub sedemletni sistematični Jutrovi tozadevni šoli. Z ocvirki iz naše politične zgodovine nedavnih dni bomo pa še zelo izčrpno postrezali in svežili spomin Jutru in njegovim vernikom, ker smo mnenja, da pozabljen je zdaleč in tako lepa reč za pomirjenje nacionalnih strasti, kakor bi to Orientalci radi dopovedali »v teh težkih dnehi«.

Kako se časi obračajo...

Ni še dolgo ko sem srečal v Ljubljani prijatelja, ki je nekoč preživel v Meliki prav lepo število prijetnih uric in me pobara: »Ali je v Meliki še vedno tako lušno kakor je bilo?« Povabil sem ga, naj le ponovno pride in da se tudi to pol ne bo kesal. Pripovedoval mi je nato stvari, ki so bile nekoč res prava lastnina Meličanov.

Takole nekako mi je opisal življenje v Meliki. Prišel sem nepoznan. V par urah sem imel znancev. Ob večernih urah pa smo prepevali tako lepo, da so mi včasih kar mravnjili lezli po telesu. In drugi dan vse povsod sama prijaznost, človek je res težko zapustil Meliko.

Pa danes? V gostilnah, ki jih je 26, zijajo prazni stolci in čakajo gostov. Le ob nedeljah čutijo Meličani malo po človeško in se spominjo, da mora gostilničar tudi živeti in takrat jo navadno popihajo od doma, da nesejo svoj obul na polje gostilniške obrli. Če se tega ne bi bilo, bi morali

metlički gostilničarji zapreti svoje gostilne ali pa si naročiti posebna kolesa, na katerih bi prevažali gostilne v kraje, kjer imajo ljudje več smisla za dobro belokranjsko kapljico. Pa ne mislite, da Meličani nimajo radi božje kaplice. Oh še kako, samo denarja je bolj malo in 10 Din za 1 l vina v res vinorodnem kraju je pa tudi dovolj.

Torci eni ne gredo v gostilno radi denarja, drugi pa zato ne, ker v ponedeljkih vprašujejo sedaj prijatelji-prijatelja takole: »Ali si bil sinoč kaj zunaj?« »Semi!« »Kje?« »Tukaj in tukaj.« »So se kaj tepli?« »So!«

In to se danes dogaja skoro vsako nedeljo.

Preteklo nedeljo so si kar v treh gostilnah skočili v lasce. Hudi posledice res ni bilo. Mislim pa, da bo le boljše, če gledamo na to, da si pridobi Melika oni sloves družabnosti, kot ga je imelo pred leti.

Belgrajske vesti

Belgrad, 30. jan. m. Kakor smo že poročali, je za zgraditev vseučiliške knjižnice v Ljubljani in za odobritev potrebnih kreditov dal svoje soglasje tudi ministrski svet. Prosvetni minister je sedaj odposlal na Državno hip. banko akt, s katerim prosi za posojilo za zgraditev omenjene knjižnice v Ljubljani. V proračunskem predlogu za l. 1936-37 je za prosvetni minister predvidel anuiteto v iznosu 750.000 Din za odplačilo gornjega posojila.

Belgrad, 30. jan. m. Včeraj popoldne se je v skupščinskem finanč. odboru pričela razprava o proračunskem predlogu za l. 1936-37. Prihodnja seja bo jutri popoldne ob 4. Po sinočnji seji so imeli sestanek v ministrski sobi Narodne skupščine člani finančnega odbora in poslaniškega kluba JRZ.

Belgrad, 30. jan. m. Sinoči je umrl v požarevski kaznilišnici na smrt obsojeni kaznjene Svezotar Lukić, rekorder v gladovanju. Lukić je umrl po 62 dneh gladovanja. Zadnjih 5 dni je pričel jemati hrano, toda bilo je že prepozno, ker je njegov organizem preveč oslabeł.

Celjske novice

Dar Vincencijevi konferenci. Gospa Vidie Franciska je darovala Vincencijevi konferenci 100 din namesto venca na grob g. Pristovska. Odbor ji izreka najiskrenejše zahvalo.

Zadnja poplava in regulirani del Savinje v Tremerju. Že večkrat se je poudarilo, da je regulacija Savinje v Tremerju zelo solidno delo. To se je opazilo tudi pri zadnji poplavi, ko je Savinja, odkoder je struga regulirana, dossegla največjo višino nad normalo. Poročali smo že na tem mestu o škodi, ki jo je napravila Savinja na raznih mestih v Savinjski dolini. V Tremerju ni sedaj voda, kljub temu, da je bila visoko nad normalo, napravila nobene škode, kar je nov dokaz, da je regulacija solidno in trpežno delo.

Vedno gori. V Smartnem ob Paki namreč, kjer so v treh tedenskih presledkih zgorela tri poslopja, in sicer vsa v precejšnji bližini. Ljudje s strahom gledajo te čudne pojave, ker je povsem jasno, da je na delu zlobna požigalčeva roka.

Tekmovalci odhajajo

Danes so se zbrali v Ljubljani olimpijski tekmovalci, da odpotujejo jutri na olimpijado. Zvečer jim priredi Jugoslovansko zimsko-sportna zveza odhodnico v Emoni. Ob tej priliki bodo tekmovalci položili tudi olimpijsko prisego.

Sarrauta, stotega predsednika francoske vlade po nastopu III. republike, oblegajo časnikarji za izjave.

Nesreča uničila dvoje življenj

Usodna radovednost malega Matjažka

V Veliki Poljani je našel 14letni Matjažek Turner staro nabito vojaško patrono. Radovednost ga je gnala, da je skušal prodreti v skrivnosti patronone ter je z nožev konico poskušal izluščiti vžigalno kapico. Delal je to v hiši v kotu za mizo. Naenkrat se je razlegel pok in že je Matjažek presunljivo zavpil na pomoč. Leva dlan mu je bila vsa razcefrana in trije prsti odtrgani, z obraza mu je lila kri iz nešteti ran, ki so jih povzročili medeni drobci patronskega plašča, na trebuhu pa je imel strahovito rano. Kroglja iz patronone je raztrgala drobčeve. Umirajočega so ga prepeljali v bolnišnico, kjer mu niso več mogli pomagati. Umrl je kmalu po prevozu.

Zanimivosti o požaru v tov. „Iris“

Maribor, 29. januarja.

Mariborčani so že skoraj pozabili, da je obstojala še pred tremi leti na Pobrežju tvornica ogledal in kovinskih predmetov »Iris« ki jo je v noči od 13. na 14. januarja 1933 deloma uničil požar ter je bil potem obrat ustavljen. Sedaj pa jih je na »Iris« znova spomnila zanimiva razprava pred okroglimi sodiščem. Jadranska zavarovalna družba je namreč preko svojega pravnega zastopstva nastopila kot subsidiarna tožilka proti lastniku omenjene tvornice 52-letnemu čehoslovanskemu državljanu Karolu Koški. V obtožbi mu očita, da je spravil Jadransko zavarovalno družbo z lažnim predstavljanjem v zmožo, da je pri požaru pogorelo tudi 10 zabojev žbic za čevlje, večja množina ogledalnih kartonov in opor za ogledala, 2000 kosov okenskih zapiravev, 800 kg zrcalnega stekla ter več lesenih okvirjev, kakor jih je požar uničil v resnici. S tem je oškodoval zavarovalnico za najmanj 82.500 Din, ki mu jih je izplačala nad stvarno škodo.

V obtožnici se navajajo zanimive obrazložitve in dokazi za navedena dejanja. Obtožnica navaja: Leta 1922. se je naselil obtoženec na Pobrežju pri Mariboru, kjer je s pomočjo svoje pokojne soproge ustanovil tovarno zrcal in okovja »Iris« družba z o. z. Tovarno in zalogo blaga je zavaroval pri Jadranski zavarovalnici. Leta 1933. je zavarovalnino znižal na 2.101.200 Din. Tovarna je začela v težkeče in leta 1932 v poravnavo. Lastnik se je pogodil z upniki za 40% kvoto. Koncem decembra 1932. je dal Koška izprazniti desni trakt tovarne ter shraniti zaloge blaga v levem traktu, v tako zvanem srednjem objektu, v katerem je v noči od 13. na 14. jan. 1933 nastal požar. Uničil je poleg strojev tudi vse blago, ki ga je dal obdolženec pred 14 dnevi tja prenesti. Posledica požara je bila likvidacija nastale škode. Predno je prišla likvidacijska komisija, pa je po fiktivni obtožnici Koška izvršil več mahinacij, pri katerih se je poslužil svojega zaupnika obratnega mojstra Karola Kelnhoferja. Ker je imel v zalogi nekurantno blago, je naročil Kelnhoferju, da spravi to blago na pogorišče ter poveča na ta način škodo, ki mu jo mora nadomestiti zavarovalnica. Tako sta Koška in Kelnhofer s pomočjo delavca Zvorca zanesla na dvorišče 10 zabojev žbic za pete v teži 650 kg, jih porabila ter raztresla po pogorišču. 2000 kosov okenskih zapiravev so zložili v pločevinasto peč, polnili z ognjem in solno kislino, vmes mešali drva in jih nato pražili. Ker se je olje vnelo, so zapirave zaradi solne kisline hitro porjavile, potem pa so jih porazmetali po dvorišču. Komisija je ta material zapisala v škodo ter obdolženca protivrednost izplačala. Ko je videl, kako lahko je šlo prvič, se je lotil še drugih mahinacij. Sledila je ocenitev škode na steklu. Kelnhofer je moral razbiti v brusilnici tovarne 300 kg od požara neprizadelega stekla, debelega 5 do 6 mm ter drobce vsipati na kup razbitega stekla, ki je bilo poškodovano od ognja ter je čakalo na ocenitev. Potem je ukazal Kelnhoferju, naj nakupi neke v Mariboru steklene odpadke, nakar je ta kupil od tvornice ogledal Kristal pod tujim imenom 500 kg glaževinastih odpadkov za 1200 Din, ki jih je skrivaj spravil v tovarno ter prisipal k ostalim drobcem. Tako je

Smrt na turbini

V Dolnjem Brdu se je smrtno ponesrečila 7 letna Milka Pika. Dekletce je hotelo nastaviti ptičnam zrnja in drobtin ter je zlezlo na dvorišču na vodno turbino, ki služi za pogon kmetijskih strojev. Turbina je pokrita z lesenim pokrovom, iz katerega štrli železna turbinska os. Turbina je bila v pogonu in os se je naglo vrtela. Krilec otroka se je zaplelo okrog turbine, ki je začela otroka s strašno naglico sukati v krogu. Pri tem je udarjala glava deklečca z vso silo po lesenem ograjdu ter se je v nekaj minutah skoraj odbrusila. Na vpitje malega brata, ki je gledal strašno smrt Milice, je prihitel oče ter ustavil turbino. Bilo pa je že prepozno, ker je bilo deklečce že mrtvo. Polovica telesa z glavo vred je bila čisto raztrgana.

Dinar do dinarja

Pred dvema leti se je porodila v Mariboru posrečena zamisel dinarske akcije, s katero naj bi se spravila skupaj sredstva za prepotreben protijetiti azil. Vsak stanovanjski najemnik naj bi pri mesečni najemninai dal tudi en dinar za azil, istotoliko pa tudi vsi hišni gospodarji. Skrajša se je zdelo, da se tak način zbirke ne bo obnesel. S spretno reklamo pa je umelo vodstvo te akcije vzbudilo med ljudmi zanimanje. Apeliralo je na najemnike, na hišne gospodarje in oskrbnike, posebej pa še na hišnike, ki najemnine pobirajo. Uspeh tega apela ni izostal. Sedaj je prešlo tako rekoč že v običaj, da vsak najemnik ali lastnik ematra čisto samoobsebi umevno, da prispeva vsak mesec dinar za azil. S temi dinarji se je dosedaj nabralo toliko, da znaša azilni sklad ob zaključku leta 1935 201.328 Din. Sklad je naložen tako, da se bo smel uporabiti samo za zgradbo azila. Letos bo pa Protituberkulozna liga skušala zanimanje za zbiralo akcijo še poživiti na ta način, da bo upeljala posebne premije za najnovejšo zbiralec. V nekaj letih bodo Mariborčani zbrali na ta način potrebno vsoto za zgradbo azila, pa se bodo čudili, kako je bilo mogoče spraviti toliko denarja skupaj, da ni nihče tega občutil na svojem žepu.

Gospodarska konferenca podonavskih držav

Dunaj, 30. jan. AA. Havas poroča: Osrednji gospodarski odbor panevropske zveze je predlagal avstrijski vladi, naj skliče gospodarsko konferenco podonavskih držav.

Združena opozicija

V Zagreb sta včeraj prispela delegata srbijske opozicije Boža Vlajić in Milan Gavrilović, ki sta se po prihodu najprej zglasila pri Večeslavu Vilderju in nato z njim vred obiskala dr. Vladka Mačka. Po tem obisku so imeli konferenco v Vilderjevem stanovanju, katere so se udeležili srbski delegati, Večeslav Vilder ter Mačkova odposlanca dr. Sutej in prof. Jelašić. Razgovori so se vršili ves dan ter se bodo najbrže nadaljevali še danes.

Obč. volitve v Lanjevcih

Preteklo nedeljo so se vršile občinske volitve v bližini Bosanske Gradiške. Postavljeni sta bili le dve listi: lista radikalne zajednice in lista združene opozicije. Od vpisanih 1714 volilcev se je volitev udeležilo le 1206. Zmagala je lista JRZ z 618 glasovi, a opozicija je dobila le 588 glasov.

Konkurz Krivaja

Državni erar je poslal sodišču v Travniku zahtevo, da se nad znanim bosanskim lesnim podjetjem Krivajo otvori konkurz, ker je to podjetje dolžno državi že velike vsote na davkih. Svoječasno je erar že izposloval otvoritev konkurza, vendar je ta odlok prvostopnega sodišča višje sodišče v Sarajevu razveljavilo.

13 požarov v Šibeniku

Predzadnjo noč je izbruhnil v Šibeniku že 13. požar v letošnjem letu. Pogorela je hiša, radi česar je bilo petero stanovančev močno oškodovanih. Radi tako pogostih požarov so začeli zastopniki zavarovalnice odpovedovati zavarovanje tistim klientom, katerih zavarovane nepremičnine se nahajajo v okolici Šibenika.

Brezplačna kuhinja za siromake

Sarajevska mestna občina je pred nekaj dnevi otvorila brezplačno kuhinjo za siromašne meščane, da tako vsaj nekoliko ublaži bedo med najsiromašnejšimi prebivalci v mestu. Dnevno bo v tej kuhinji prejemale preko 600 revežev celodnevno prehrano.

Prijet morilec

Svoječasno smo že poročali o zagonebnem umoru petrovgrajskega tovarnarja Ambrozija. Po vestnem iskanju je policija izsledila pravega morilca odnosno njegovega pomagača. Policija je namreč zvedela, da se v mestu nahaja neki kriminalni tip, ki je že bil enkrat obsojen radi podobnega zločina. Sum, da je on povzročilec tudi tega umora, je dovedel policijo, da ga je aretirala. Aretirani Ljubomir Stanešić, ki je star šele 22 let, je umor priznal, vendar se izgovarja, da je glavni morilec njegov tovariš, ki pa se mu je posrečilo pobegniti.

Ban jutri ne sprejema

Jutri v petek, 31. t. m. g. ban dr. Marko Naftlačen in podban dr. Stanko Majcen ne bosta sprejemala strank, ker sta službeno zadržana.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 30. januarja: Martina.
Jutri, petek, 31. januarja: Sv. Peter.

Lekarne. Nočno službo imajo: dr. Kmet, Trnška cesta 41; mr. Trnkoczy, ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Kaj bo danes

Bela dvorana hotela Union: ob 20. predava dr. Veber o krščanski in filozofski misli.
Društvena dvorana v St. Petru: ob 20. se- stanek prosvetnega društva. Na sporedu pre- davanje: »Poglavje iz medicine«.

Rokodelski dom: ob 20. sestanek dekliškega odseka prosvetnega društva Ljubljana mesto.

Lutkovni oder Obrtniškega vajeniškega doma v Ljubljani (za cerkvijo sv. Petra) ponovi Spicarijevo veseligrro v 5 dejanjih »Jurček v Mojstranu« v nedeljo, na Svečnico, 2. febr. t. l. ob pol 16. uri s predigrco »Na vasi«.

Letošnji koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske nam prinaša po večini prvo izvedbo v Ljubljani, predvsem opozarjamo na simfonično sliko »Zelezovlarnica«, ki jo je napisal ruski skladatelj Mosolov. Delo izvaja pri nas pomnoženi operni orkester pod vodstvom ravnotejke Polića. Simfonična slika »Zelezovlarnica« je napisana tako učinkovito, da se je morala doslej še na vsakem koncertu po- navljati tudi po dvakrat, kjer je bila izvajana. Izvaja pa se po vsej Evropi. Koncert Glasbene Matice bo v petek, dne 7. februarja, v opernem gledališču.

Iz ljubljanske porodnišnice. V porodnišnici v Ljubljani je bilo ta mesec tako ogromno šte- vilo porodov, da je začelo primanjčanje postelj in prostora. Do danes je rodilo že 178 žen, za dvajset več nego lani v istem razdobju. Vsled tega ni mogoče temeljito snaziti in razkuževati prostorov. Nevarnost, da bi zaradi tega utegnile nastati resne zdravstvene nepravilnosti, je velika. Zato je priporočati našim nosečim ženskam, naj gredo roditi v bolnišnico le tedaj, če nosečnost ni pravilna, če doma absolutno ni na razpolago prostora in nege in če so gospodarske razmere res tako slabe, da porodnice ne morejo plačati stroškov za porod v domači hiši. Posebno pre- možne žene naj ne bi odvezemale mesta onim revnim, ki doma nimajo niti primernega stano- vanja, niti postrežbe, niti denarja. Zdravniki naj bi pošiljali v bolnišnico samo komplicirane primere.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA (Začetek ob 20)
Četrtek, 30. januarja: Dies Irae. Premijera.
Red Četrtek.

Petek, 31. januarja: ob 15. uri: Bratomor na Metavi. Dijaska predstava. Globoko znižane cene, od 5 do 14 din.

OPERA (Začetek ob 20)
Četrtek, 30. januarja: Madame Butterfly. Go- stuje gospa Jovović-Kovačevska iz Sofije. Izven.

Petek, 31. januarja: zaprto.

DRAMA

Premijera v drami. V četrtek 30. t. m. bo v drami premijera Wildgansove žaloigre »Dies Irae« v odličnem prevodu Frana Albrechta. Delo režira režiser Ciril Debevec. V glavnih vlogah nastopijo ga. Marija Vera in ga. Šaričeva ter gg. Levar, Jan, Debevec in Gregorin. Delo je v vsakem pogledu izvrstno pripravljeno, novo inscenacijo po osnutkih arb. Franceja je napra- vila gledališka slikarna pod vodstvom g. Skru- zniča. Premijera je za red Četrtek.

Opozarjamo na dijaško predstavo v drami, ki bo v petek 31. t. m. ob 15. uri Vprizori se izvrstna slovenska žaloigra »Bratomor na Me- tavi«, ki jo je napisal Pavel Golia. Veljajo cene od 5 do 14 din.

OPERA

Bolgarska pevka ga. Jovović-Kovačevska gostuje v četrtek 30. t. m. v naši operi, in sicer v naslovni vlogi Puccinijeve opere »Madame Butterfly«. Ga. pevka je odlična članica, pri- madona opere v Sofiji, kjer poje vse prve li- rične sopranske vloge. Gostovanje je izven in veljajo običajne operne cene.

»Lady Macbeth« je naslov opere enega naj- mlajših, a najgenialnejših sodobnih ruskih skladateljev Šostakoviča. 29letni Šostakovič je znan po številnih simfoničnih delih pa tudi po svoji operi »Nose«. Lani je imel na premijeri »Lady Macbeth« v Petrogradu in Moskvi ogro- men uspeh in glasbeni kritiki trdijo, da je Šo- stakovičeva opera »Lady Macbeth« prvi resnični veliki uspeh ruske povojne opere. Premijera bo v Ljubljani prihodnji teden. Pripravljata jo ravnatelj Polić in režiser prof. Sest.

Oberammergau v znamenju olimpijskih iger. Pa- sionski igralci, ki se sicer bavijo z rezljanjem svetih podob, so to zimo začeli izdelovati športne pla- stike

Holandija nas uči

Celje, 29. jan. 1935.

Včeraj je predaval v okviru prosvetnih veče- rov KPD v Celju o nadvse zanimivem in poučnem predmetu, o Holandiji, g. Drago Oberžan iz Ma- ribora. Predavatelj je živel 6 let kot izseljenški duhovnik med slovenskimi rudarji, ki si v znoju svojega obraza služijo kruh po holandskih rudni- kih in je imel zato dovolj časa in prilike, da je podrobno spoznal razmere te majhne države, kjer je pa posebno katoliško življenje vsestransko tako razvito, da bi se morali vsi drugi narodi vedno in vedno hoditi učit tu in zajemati izkušenj, ki bi jih potem presajali na domača tla. Poseben del predavanja je posvetil govornik naši emigra- ciji v Holandiji.

Predavatelj je omenil, da so Holanci po svo- jem značaju naši narodni duši tako blizu, da se naši izseljenci niso mogli nikjer tako hitro udoma- čiti kakor v Holandiji. Bogata in vsestranska de- lavnost holandskih katoličanov nam nudi mnogo praktičnih zgledov za naše življenje in delovanje, zato se lahko od njih mnogo naučimo. Predvsem je treba poudariti, da so Holanci globoko pre- želi Kristusovega nauka, pravi praktični katoli- čani, kar se odraža v vsem njihovem javnem in za- sebnem življenju in služi holandski katolicem lahko za vzor vsem drugim. Holandci šele potem, ko je ves prežet Kristusovega nauka, stopi v javno življenje. In biti katoličan, živeti po Kristusovih naukih, to je pri Holandskih moderno, kar lahko opazimo pri vsem njihovem delovanju. Ves na- predek moderne tehnike mora služiti propagandi verske ideje. Katoliki vzdržujejo sami svojo radio postajo, pri obisku bolnikov se uporabljajo vsa moderna prometna sredstva, bicikli, motorna ko- lesa itd. Od Holandca, ki vstopi v kako katoliško organizacijo, se zahteva, da je v praktičnem živ-

ljenju vsaj 100% katolik, to se pravi, da izpolnjuje cerkvene zapovedi. Družinsko življenje v Holandiji je nekaj svetega. Posebno veliko važnost polagajo na čistost. V Holandiji je vsepovsod res v praksi izpeljana prava demokracija, ki se začenja prav na dvoru. Stik z duhovniki je jako živ in zato zelo plodonosen. V Holandiji je vse organizirano in kar je organizacij, ki stoje na katoliškem sve- tovnem nazoru, imajo vse označko R. K. — Rimsko Katoliški. Največjo skrb posvečajo Holandci vzgoji mladine. L. 1862 so izdali holandski škofje pastir- ski list, v katerem zahtevajo popolno versko šolo. Boj za to je trajal do l. 1918 — holandski katoliki niso prej odnehali, dokler niso bile vse njihove zahteve realizirane. Boj za versko šolo je trajal do l. 1918, danes lahko služi kot vzor vsemu šol- stvu v vseh drugih državah. I v tem boju za svoje pravice so se holandski katoliki izkristalizirali, ker odnehali niso prej, da je bilo vse doseženo. Posebno razvito je pri holandskih katolikih versko življenje. Polovica ali pa še več šolskih otrok pre- jema dnevno sv. obhajilo. Dve osrednji sili sta, ki vneto držita in gonita: Rim in tabernakelj. Kar reče katoliški Rim, to je za katoliškega Holandca zapoved, nolanjo moč pa zajema Holandec iz ta- bernakelja. In če dodamo še tretjo velesilo: dobro katoliško časopisje. Katoliških Holandcev je pri- bližno trikrat toliko kakor nas Slovencev, pa imajo 34 dnevnikov in 263 drugih listov.

Poseben del predavanja je g. Oberžan posvetil našim izseljencem. Poudaril je, da je bila pri na- ših ljudeh v domovini brazda preplitvo zorana, donja za svoje ljudi nismo storili v zadostni meri svoje dolžnosti. Praksa je pokazala, da bi morala iti vedno za našimi priprostim izseljenci tudi in- teligenca, predvsem duhovnik in učitelj. Slovenci so se posebno v Holandiji hitro in lahko živeli,

Predsednik republike o športu

Novi predsednik čehoslovaške republike dr. Beneš je sprejel 23. januarja zastopnike š. k. Sla- vije. Dr. Beneš je bil namreč v mladosti sam na- vdušen športnik in aktiven član Slavije; od l. 1919 je pa njen častni član. Predsednik je zastopnikom Slavije med drugim tudi tole dejal:

Šport je v glavnem vprašanje dobrih živcev. Šport zahteva, da se mu človek po- polnoma podredi in da — vzdrži.

V splošnem je pa stvar, ki je politiki in športu skupna. Rad se spominjam na čas svoje mladosti, ko sem se v Slaviji še aktivno udeleževal. Od- krito priznam, da mi je ravno šport mnogo pripo- mogel k mojemu značaju: z resnostjo in vztraj- nostjo premagati vse težave. In prav gotovo je imel ta mladostni čas precejšen vpliv na moje kasnejše delo. Vzgojna vrednost športa obstoji po mojem mišljenju največ v tem, da ni dovolj, da športnik resno in temeljito začne, ampak da kljub vsem zaprekam svoje začeto delo nadaljuje.

To pomeni, da šport ne daje samo fi- zične spretnosti in moči, ampak predvsem ustvarja močno voljo, nči vztrajnosti, sili človeka, da se obvlada in na ta način ustvar- ja človeka z dobrimi živci.

Šport bi bil brez pomena, če bi imel namen človeka samo telesno izpopolniti, mnogo važnejša

cel mesec. Način pa, s katerim so ta simbol olim- pijskih iger sprejeli v Berlinu, je pa sliči skoraj trumfalnim sprejemom, s katerimi so sprejemali rimske cesarje po velikih zmagah.

Pri Brandenburških vratih je generalni ravnatelj dr. ing. Borbet z naslednjim nagovorom predal delo Bochumskih tovarn olimpijskemu odboru:

»Naj zvon nese glas o vrednosti nemškega de- la daleč čez vse zemlje in naj oznanja marsikatero nemško zmago. Če bo narode sveta združil k športni tekmi, naj bo s tem hkratu tudi simbol občestva miru, za katerim stremimo vsi.«

Potem je povzel besedo državni športni vodja von Tschamer und Osten tudi kot zastopnik no- tranjega ministra ter hkratu prevzel zvon v svoje roke. Dejal je: »Naj kliče mladino, ki pozna vite- škega duha in ki se med sabo spoštuje, mladino, ki ljubi boj ne zato, da bi uničevala kulturne do- brine, ampak da jih v mirni tekmi nanovo ustvar- ja. Nemška mladina ima pravico, da koraka pred zvonom, ki seje po vsem svetu tak krasen klic. Kajti v nobeni zemlji sveta ne raste mladina, ki bi bila kot nosilec bodočnosti in njene volje bolj fanatična, ki bi imela večjo željo po skupnosti in ki bi zavedneje nosila v sebi tovariškega duha.

Čudovita je misel vedeti, da se v temelju stol- pa nahaja častna dvorana, ki je posvečena spo-

Olimpijski zvon je prišel z Bochuma v Berlin. Spremljajo ga plameničarji

je vzgoja k duhovnim dobrinam. Zelo važno je, da se zna v kritičnih časih postaviti ves narod in da zna tudi pod najtežjimi okolišninami vzdržati in naj se zgodi karkoli. Danes je popolnoma nesporno, da je smotrna, pametna in disciplinirana športna vzgoja ena najmočnejših komponent narodove kulture.

Iz tega vidika gledam in zasledujem razvoj in uspehe našega športa. Športni nivoau pri nas je zadovoljiv. V posameznih športnih panogah lepo napredujemo, v drugih se bomo pa lahko še izbolj- šali. Doseči moramo, da bo naša država tako v športu kot v drugih panogah človeškega stremlje- nja stala trdno na svojih nogah in da bo v tekmi narodov zavzela častno mesto.

Olimpijski zvon v Berlinu

Olimpijski zvon, ki je bil vlt v Bochumu, je bil te dni prepeljan v Berlin. Potoval je skoraj

Filmi, ki jih velja videti

...ali ne videti

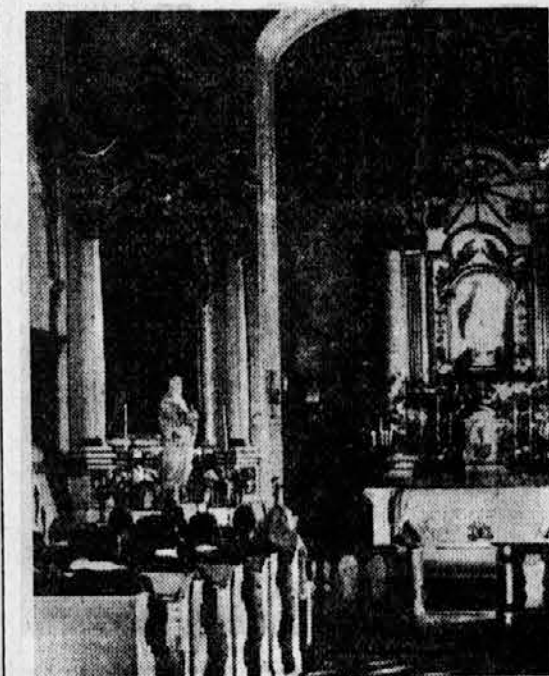
Marija k Tebi... (Nocoj na Koneljevem). Premijera tega velikega poljskega filma, ki se je moral s programa »elitnega« kina Union umakniti v predmestno Kodeljevo, je prav za prav važno in lepo dejanje. Ne le, da v tem filmu vidimo visoko vrednost poljskega filma, ob njem se prepričamo tudi, kako se da v mo- dernih dobi misterij čudeža obdelati v obliki, ki zagrabi vsakogar. Kljub naslovu, ki ni nič film- ski, je delo napeto in zanimivo do skrajnosti. Iz vsega pa preveva silna verska misel in vda- nost v višjo voljo, ki dela ta film kot izrazito, a nič vsiljivo katoliško filmsko delo visoke umetniške vrednosti. Ta dejstva je treba pri- biti, ob njih se kaže napovedano izboljšanje v naših kinematografskih programih v kaj čudni luči, če pomislimo, kakšne nade smo stavili v

kino Union. Film bo vlekel ne le ljubljansko predmestje, vleklo bo tudi Ljubljano, odkoder je moral na periferijo. To je treba ugotoviti v začetku. Vsebinska je filmska, kar se le da: Mariella, mlado dekle, zapušča samostan in gre v svet. Za slovo ji opatica da medaljon s po- dobo Črne Matere Božje čenstohovske. Isti čas napreduje njen brat po mleku Janek v letal- skega poročnika in dobi odlikovanje za obrambno iznajdbo, ki bo docela preobrnila vso vojno v zraku in za vedno rešila poljsko domovino. Tuja spijonaža se hoče njegove iz- najdbe polastiti in špijoni naj se polaste iz- uma s silo Janek in Mariella sta se po dolgih letih spet videla, njuni srci se takoj najdeti. Po burnem jankovem letu v vilharju, ki omo- goči izvedbo njegove iznajdbe, si priznata lju-

ker so našli z nami veliko sorodnosti. Zelo ugoden je bil zlasti njihov socialni položaj, za kar gre predvsem zaslugi posameznim lastnikom podjetij, kjer so našli ljudje uslužbeni. Slovenska mladina zahaja v holandske šole, poleg tega pa skrbita zanj tudi slovenska učiteljica in duhovnik. Posebno skrb pa posvečajo našim izseljencem slovenska društva sv. Barbare. Da smo Slovenci res tudi praktični katoliki, to so naši izseljenci pokazali že ob raznih prilikah, ko so žrtvovali mnogo časa, denarja in truda, da so se n. pr. udeležili sv. mi- sijona.

Taka predavanja so za naše razmere zelo po- učna. Odkrivajo nam tuje dežele in tuje narode, kažejo nam njihove dobre strani, iz česar se mo- remo posebno mi Slovenci mnogo naučiti. Posebno je pa še Holandija dežela, kamor bi se morali hoditi vsak dan znova učit in iskat pravcev za naše delo.

Da je bilo predavanje opremljeno z lepimi skioptičnimi slikami, ni treba še posebej omenjati.

Slika iz filma »Marija k Tebi...«

OPOZORILO KUPCEM GRADILIŠČ — — (STAVBIŠČ)

Opetovano se ponavljajo slučaj, da sma- trajo kupci vsako kupljeno zemljišče že za gra- dilišče (stavbni svet). Mestno poglavarstvo opozarja kupce gradilišč v njih lastnem inte- resu, da nastane gradilišče v smislu gradbenega zakona šele takrat, ko ga občina kot takega pro- glasi; slednje pa se zgodi praviloma le ob pri- liki odobrenja parcelacije. Kupce naj zato predvsem zahteva od prodajalca vpogled v pra- vilno opremljeni in odobreni parcelacijski načrt in parcelacijski odlok, iz katerega razvidi, da-li kupuje res gradilišče ali pa samo navadno zemljišče. Mestno poglavarstvo v ostalem v pa- relacijskih odlokih tudi stalno zahteva da se parcelacijski pogoji od strani prodajalca pokažejo in priobčijo vsakemu kupcu, da slednji točno izve, v koliko in kako kupljeno gradilišče lahko izrabi v gradbene namene.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani,

Predsednik:

Dr. J. Adlešič, l. r.

Lani za 76 milijonov manj vlog.

Glasom ravnokar izdanega seznama, so zna- šele pri samoupravi hranilnicah vloge na vlozne knjižice in tekoče račune brez pripisanih obresti v letu 1935 skupaj 1.029 milijonov dinarjev, kar po- meni v primeri z letom 1934 padec za 76 milijonov dinarjev, v primeri z najboljšim povojnim letom, t. i. z letom 1931 pa za 240 milijonov dinarjev.

Tajništvo JRZ, Miklošičeva c. 7-II. tel. št. 37-70 sporoča: Od 1. februarja dalje moremo radi obil- nega dela sprejemati štranke samo v dopoldan- skih urah, j. od 8—12. V popoldanskih urah štrank ne bomo sprejemali, razen v neodložljivo nujnih slučajih

Presenečenje

Več milanskih dam iz najboljših krogov je doživelo presenečenje. Prinesle so zlatino, ki jo zdaj pobira država, toda cenilec jo je za- vrnil. Njih zaplestine in verižice so bile samo pozlačene. Dogodek bo imel neprijetne po- sledice za tri ugledne milanske draguljarje, ki so prodali za pravo zlato neko ameriško zlitino.

bezen. Po meetingu, kjer naj Janek dokaže uporabnost svoje iznajdbe, bi se poročila. A tuji špijoni pokvarijo letalo, Janek strmo- glavni... nikdar več ne bo zdrav — hoče se ločiti od nje, noče je vezati nase. Mariella ga bodri, naj upa. Vsa zdravniška pomoč je brez uspeha: strta in uničena romata mlada človeka v Čenstohovo v veri na zadnjo, čudežno po- moč. Črna Marija Čenstohovska in naravna moč vrne Janeku zdravje — veličastna apoteoza vere poljskega naroda pred Čenstohovsko cer- kvijo zaključuje film. Grandiozni prizori, sto- tisoci romarjev, vsa poljska aviacija, stotine pevcev, vera vsega naroda — to so sestavine tega prelepega filma, ki prepričuje zlasti po resničnosti svojih ljudi in dejanja.

Bedni (Les Miserables). — (Kino Matica.) Socialni film, zgrajen iz slik po romantičnem romanu Hugojevem, v katerem se borita načeli Dobrote in absolutne Pravice. Amerikanci — režiser Boleslavsky — so dali sicer prisiljenemu in razvlečenemu dejanju romana pravo podobo, ki je iz dela ustvarila filmsko mojstrovino, da je tako po vsebini, ki pozna samo dva naspro- tujoča si svetova, kakor po realistični igri film, ki si ga človek v poplavi bedarije zeli. Fredric March, ki igra vlogo kaznjence Jeana Valjeana in Charles Lanchton, ki policijski inšpektor Javert dajeta vsemu filmu značaj. Oba sta velika igralca, ideji, ki ju v filmu predstavljata, utelesujeta z največjo igralsko popolnostjo. Les Miserables so pretresljivo so- cialno delo, polno človeške globine in ne- pozabnih momentov; takega filma že dolgo ni bilo v Ljubljani. Tehnično je dovršen prav tako kakor igralsko.

Zmagovalec srca (Union). Običajna nemška limonada z nekaj dobrimi tehničnimi slikami z malo plehke ljubezni in veliko domišljivega luksusa. Dober je igralsko Karl Ludwig Diehl, sicer pa spada film v običajno robo, ki je tik na robu sunda.

Ciganski pogreb v Ljubljani

Ljubljana, 29. januarja 1936.

Kakor je »Slovenski dom« že poročal, se je vrsil v Ljubljani včeraj svojvrsten pogreb: pokopavali so 19-letnega cigana Karla Breščaka, ki ga je nekaj dni prej konj tako nesrečno brenil v trebuh, da je mladi cigan na posledicah umrl.

Kdo je bil pokojni cigan?

Kakor rečeno, je bil pokojni Breščak star šele 19 let. Kljub svoji mladosti pa se je dvignil nad cigansko sosesčino s svojo duhovitostjo in podjetnostjo. S pravim užitek in slastjo pripoveduje cigani, kako diplomatično jih je mladi »Korli« neštokrat izvlekel iz sitnosti, ki so jih imeli bodisi z javni organi bodisi s kom drugim. Spo-

Za mrtvaškim vozom neso venec.

sobnost in nastop, ki ga je imel, sta mladega cigana spravila do tega, da je bil že nad eno leto vodja ciganske družbe, ki ji je pripadal. Breščak je postal torej vodja torej že z 18. letom.

Rojen v gozdu

Ciganska družina, ki ji je pokojnik pripadal, je iz Kroke. Pa tega ne zves takoj, če si o tem vprašal na pogrebu cigana ali ciganko. Odgovor se bo namreč glasil: rojen je bil v gozdu. In šele po dolgem času boš zvedel, da je tisti gozd v bližini Kroke, da tam živijo pozimi po raznih šupah, poleti pa rajajo po svetu. Kropa jim velja le kot nekako pribežališče, kadar je sila (zima, itd.).

Med obredom na pokopališču.

Katoličan

Marsikomu se je zdelo čudno, da je pogreb vodil katoliški duhovnik. Pa ti je pokojnikova sestra prav do zadnjih malenkosti lahko povedala, da so katoličani, da so vsi, ki so v Kropi, krščeni, in da imajo torej tudi pravice do vseh verskih obredov. Dasi znajo večinoma gladko slovenski, govorijo med seboj v svojem jeziku. In v tem svojem ciganskem jeziku opravljajo tudi molitve. Tako so včeraj tudi za pokojnikom molili na pokopališču v svojem jeziku.

Frak za umrlega

Mladega Breščaka so cigani pokopali, kakor se spodobi za vodjo. Pri Tivarju so kupili frak, v katerega so oblekli pokojnikovo truplo. Nato pa so poklicali fotografa, da je mrtvega fotografiral.

Obiski v mrtvašnici

Breščak je umrl v bolnišnici. Zato je ležalo njegovo truplo v bolnišnični mrtvašnici. Cini so cigani, ki so že prej stalno prihajali obiskovat svojega vodjo v bolnišnico, zvedeli, da je umrl, so prihajali v trumah v mrtvašnico ter vprizirjali tam najrazličnejše prizore. Jokali so tako na glas, da jih je bilo slišati daleč na ulico. V svojem jeziku se je poslavljalo od pokojnika vsak posebej. Tako je bilo v bolnišnični mrtvašnici toliko hrupa, kakor ga v tej mrtvašnici gotovo še ni bilo. Ljudje so s sočutjem opazovali cigane, ki so vsi žalovali za pokojnikom, kakor da je bil njih rodni oče.

Svojemu milemu bratu v slovo

Pogreb je opravil Mestni pogrebni zavod. V mrtvaškem vozu so peljali na pokopališče iz priprostih barvanih desk zbito rakev, za vozom pa je stopala gruča ciganov. Dva mlada ciganka sta nosila za vozom čeden venec, na katerem je bil pripet bel trak in na njem je bil slovenski napis: »Svojemu milemu bratu v slovo«. Ta venec sta položila potem na pokopališču ob grob, v katerega so položili Karlovo truplo.

Pretrsljivi prizori

Prizori na pokopališču so bili pretresljivi. Ko je bolniški — kurat odmolil molitve, so se cigani po vrsti poslavljali od pokojnika s tem, da je vsak vrgel na rakev pest prsti. Starejše ciganke so vodile k grobu svoje male, da so tudi ti metali prst v grob. Pri vsej krutosti prizora, ki ga mali ciganci niso mogli razumeti, jim je bilo to metanje prsti v grob zabava. Malčki so kmalu spoznali resnost, ko so videli starejše cigane vse objokane. Ko je namreč začela na rakev padati prst, so začeli cigani jokati prav na glas. Medtem pa so se nekateri že oddaljili od groba in zlasti pokojnikov brat se ni mogel potolažiti. Oddaljen od groba je stal za nekim nagrobnim spomenikom, se oklepala kriza in jokala tako presunljivo, da je vzbujal

splošno sočutje. Na drugi strani pokopališča je slonela na grobnem spomeniku pokojnikova sestra Marija. Njo je takorekoč trgalo in njen jok je bilo pravo tulenje. Nikdo je ni mogel potolažiti. Pa tudi od ciganov tega nihče ni poskušal. Ko je bila

Najmlajši pogrebec.

rakev zasuta, so se cigani razšli po bližnjem prostoru na pokopališču in vsak je zaloval zase. Po vsem novem delu pokopališča se je razlegal prijaten jok, le izza križev, kjer je bil pokojnikov brat

in s strani, kjer je bila njegova sestra, je prihajalo obupno vpitje.

»Ali imate cigareto«

Ko je poročevalec »Slov. doma« odhajal s pokopališča, je naenkrat pritekla za njim neka ciganka. »Gospod, ali boste nam tudi dali kako sliko.« Dobro, dobro, kam naj jo pošljem? In s tem je bilo najhujše: kam poslati sliko. Sedaj se ne vrnejo takoj v Kropo, temveč bodo nekaj časa ostali v gozdu pri Skolejci. Pošta se seveda v gozd ne dostavlja. Pa je potem le povedala ciganka ime neke gostilne, kamor naj se slike pošljejo. Iz razgovora se je razvil pravi intervju na pokopališču.

Na rakev mečejo prst.

Mlada ciganka je pripovedovala, kako živijo, kako se potikajo po gozdovih, kako prosijo po vaseh, kako so ljudje z njimi prav za prav usmiljeni, kako jim je dobrodošla letošnja topla zima, le dež jim dela malo preglavice, itd. Konec razgovora pa je bilo neizogibno vprašanje in že prosnja obenem: »Gospod ali imate eno cigareto.« In napol obtečena, drgetajoča v mrazu in upadlega obraza je slastno začela vleči »Moravo«, ki je do včeraj še ni poznala...

Lindberghov beg

Ameriški listi so javili Lindberghov beg v Evropo, toda skopo in nehoté razkrinkavačo ono »ozračje preganjanja in groze«, ki je beg povzročilo. Največji ameriški junak je pobegnil, ker so mu odpovedali živci. Živel je pod stalnim oboroženim varstvom kakor v oblegani trdnjavi in se ni ločil od revolverja. Neštevilna pisma z grožnjami drugemu sinu, ki jih je stalno prejemal po končni Hauptmannovi obsodbi, so deloma izvirala od prismojenih oseb, vmes so bile tudi napovedi pravih kidnapirjev, strokovnjakov za ugrabitev otrok, ki so zahtevali Hauptmannovo pomilostitev. Ko je novembra peljala pestunja malega Johna v otroški vrtec, je nenadno zaprla pot avtomobilu skupina oboroženec, ki so fotografirali dečka in potem izginili z lastnim dirkalnim vozom. Teden pozneje so pritisnili gangsterji avtomobil Lindbergha samega k ogrodju na mostu in bi ga strmo glavi v reko, če ne bi bili slučajno prišli mimo stražniki z motornimi kolesi. Beg je postal neizogiben in je gledal triletni John božično drevo že na krovu tovrstnega parnika sredi oceana. Javno mnenje je občutilo beg kot zaušnico Ameriki. A načelnik zvezne policije je izjavil sam, da bi bil sicer izgubil Lindbergh tudi drugega sinčka... Se sam Roosevelt je skrivaj šest mesecev v Evropi svojega ljubljene triletnega vnuka, ki so mu grozili razbojniki. Prezidentova hči se je potikala z dečkom po Evropi pod tujim imenom in se povrnila v spremstvu vojske detektivov šele takrat, ko se je naveličala ciganjenja. Mali Billy je bil tudi obljubil dedu, da bo pri njem obhajal Božič. Zdaj je zastražena Bela hiša kakor nikoli prej.

Mogoče tolpe ameriških zločincev so dele suhe dobe: Sijajni zaslužki pri tilotapljenju prepovedanega alkohola so ustvarili državo v državi, ki se je smejala policiji, zakonu in javnosti, ker je imela lastno vojsko z letali, motornimi ladkami in avtomobili. Po ukinjenju

alkoholne prepovedi so se vrgle te tolpe na teror in izsiljevanje. Ugrabitev otrok pomeni zanje najlažji zaslužek. Načelnik newyorške policije Finney je priznal, da se dolgo ne bo zatrla država po 15letni svobodi razvajene razbojnice. Za lani ujetih 30 gansterjev je padlo 500 stražnikov. Petorica je padla pri lovu na Dillingerja in trojica pri boju z njegovim naslednikom Nelsonom. Vodili ameriški izobraženci so se prepirali, da mora postati njihova domovina, če bo kdaj doživela preporod, iz dežele dolarja dežela kristjanskega idealizma. Gangsterji ne bodo izumrli, dokler skrbita za ljudsko vzgojo samo razuzdani dnevniki in kinematograf s slabimi filmi. Newyorška Nacionalna knjižnica mora dokazati v uradnem letnem poročilu svojo pravico do obstoja s tem, da nudi poslovnemu občinstvu »vse naslove glavnih svetovnih velemest, stotine tehniških listov, zadnja borzna poročila, carinske in izvozne pravilnike itd.« na starih straneh drobnega tiska. Zraven ni nobene besedice o dobrih knjigah. Stotine tisočev zvezkov leži nedotaknjenih. Obiskovalci ne poznajo niti sodobnih ameriških pisateljev, ki jih prevajamo v Evropi. Dolar, radio, kino in avto so oblikovali onaj Ameriko, pred katero je moral božati nesrečni Lindbergh.

Radio moti šolarje

Francosko prosvetno ministrstvo je priporočilo poštni upravi ukinjenje dosedanje oddaje plesne godbe od 17 do 19 ure. Šolska vodstva so ugotovila, da je vzrok slabe uspešnosti gojencev ljudske in srednje šole jazz. Moti jih pri pripravljanju nalog popoldne, ker nimajo nobene posebne sobe za učenje. Jazz je kriv 80 odstotkov slabo napredujočih dijakov na področju pariškega šolskega okrožja.

U 38

27

Pustolovščine nemške podmornice v svetovni vojni

Ko je bila georgijska posadka na suhem, so dali znamenje in zadnji pozdrav s svojimi žepnimi svetilkami, potem pa so izginili v temnem gozdu.

Odpluli smo nazaj proti Carigradu. Na poti nisimo po več dni srečali niti enega parnika; promet po Crnem morju je pač mnogo manjši kot po drugih morjih.

Knezovega pisma za sedaj nisem mogel oddati, kajti pri mojem prihodu v Carigrad me je že čakalo brzojavno povelje, naj takoj pridem v Berlin.

V Berlinu pa sem se mudil komaj trideset ur; dobil sem nalogo, potapljati ruske tovarne ladje v Crnem morju.

Preden smo odpluli na to pot, sem imel še toliko časa, da sem mogel oddati knezovo pismo.

Zadnje mesece, ko sem imel več časa, sem porabil v to, da sem se učil francosčine. S to svojo francosčino sem potem iskal Turkinjo po Carigradu, a je nisem mogel najti. Šele po daljšem povpraševanju sem izvedel, da je v Prinkipu, v hotelu Principale. Prinkipo je lepo morsko kopališče pri Carigradu.

Vse sem torej uredil tako, da smo pred odhodom v Crno morje napravili vmesno postajo v Prinkipu. S svojimi častniki sem odšel na suho. Preden smo dospeli do sprehajališča, smo morali skozi velik česnjevi nasad; češnje so bile čudovito lepe, veje so se kar šibile pod težo temno rdečih, zrelih sadov. Bile so silno sladke. Na izprehajališču pa smo našli še nekaj boljšega: tri lepe, mlade Turkinje, ki pa niso imele zastrtih obrazov. Ogledovale so nas, česar sicer južnjakinje nikoli ne store. Mi smo se jim smejali. Pokazale so nam jezike in z glasnim smehom zbežale. Moji častniki so hoteli steči za njimi, a jaz sem jim odsvetoval in jih zadržal, kajti v Turčiji moras biti presneto previden z ženskami. Turkinje so zelo ljubosunne in imajo takoj bodalo v roki.

V »Hotelu Principale« se mnašel dobrega prijatelja, poveljnika nekega torpednega rušilca, ki je tu preživel svoj dopust.

Pripovedoval sem mu čudovito zgodbo s sprehajališča in on se je glasno smejal: »Če želite, vas lahko takoj seznanim z deklicami, saj stanujejo tukaj poleg moje sobe.«

Zgoraj v sobi je potrkal na vrata, ki so vodila iz njegove v sosedno sobo. Za vratni se je razlegal vesel smeh, vrata so se odprla in prad nami so stale one tri dame s sprehajališča.

Dve od teh dam sta bili ljubki, tretja pa lepa; od obeh svojih sester je bila tretja za eno glavo višja in se je ponašala kot kaka kraljica. Njena glava je bila krasno oblikovana, obdajali so jo bujni kostanjevi lasje, poteze na obrazu pa so bile naravnost plemenite. Vitek in čudovito lep je bil njen stas. Njen vrat se je dvigal kot marmornat steber iznad prsi. Strmel sem v tolikšno lepoto, kot bi bil nem, bil sem popolnoma očaran. Šele čez nekaj časa sem prišel k sebi in takoj se mi je porodila misel, če ni morda ta tista kneževa zaročenka. Saj mi jo je več kot dve uri opisoval, vendar je še zdaleka ni opisal tako, kot je v resnici bila. A v glavnem se je popis ujemal.

Vzel sem pismo iz žepa in ga pokazal tako, da je mogla videti od naslova le besedo »Camigrad«, pa sem jo vprašal:

»Ali poznate tole pisavo?« Padla je skoraj v nezavest. Torej je bila prava. Vzela je pismo. A preden ga je odprla, je vprašala, kje je knez. Seveda ji nisem smel povedati.

Ko smo pozneje sedeli v hotelski obednici, so prišle tudi te tri dame in so obedovale v družbi nekega starejšega in nekega mlajšega gospoda. Poleg naše kraljice je sedel mlajši. Bil je zelo neprijetne zunanjosti.

Naš poveljnik torpednega rušilca je rekel: »da je ta mladi mož njen zaročenec, da pa se ga ona brani na vse kriplje, ker ljubi Georgija.«

Naš prijatelj je vedel mnogo povedati o teh damah. Pripovedoval je, da jih poučuje v nemščini

in da sta obe manjši deklici do ušes zatreskani vanj, dočim je velika sicer zelo ljubezna, vendar pa hladna do njega. Zdaj vsaj razume, zakaj. Ko sem mu jaz pojasnjeval vso zadevo, je mežikal z očmi in mi prisegel, da nima nobenih zvez z lepo kneževno zaročenko.

Po več tednih sem se spet sesel s poveljnikom torpednega rušilca. Pripovedoval mi je, kako so odkrili njegovo »nemško šolo«, kar je povzročilo veliko razburjenje v »Hotelu Principale«. Turkinjam je namreč strogo prepovedano občeati s krivoverci in čeravno smo bili Nemci turški vojni zavezniki, niso poznali izjeme niti za poveljnika torpednega rušilca; na lepem so ga postavili iz hotelu.

O georgijskem knezu in njegovi lepi prijateljici nisem nikoli več slišal in tudi ne vem, če so Georgijci na Kavkazu kaj dosegli.

V smrtni senci.

Ruska armada na Kavkazu je pripravljala veliko ofenzivo. Rusi so prevzeli svoje čete preko Crnega morja. Naša naloga je bila, preprečiti vse čete, ki so šle iz Odesa in Sebastopola. Dva dni smo vozili ob močnem severnem vetru proti vzhodu, ne da bi videli kaj drugega kot nebo in razburkano morje. Potem smo prišli v bližino obale, kjer smo upali, da bomo lahko opazili parnike z ruskimi četami. In zdaj so se začeli za nas težki časi, polni nevarnosti in skrbi.

Vreme se je zboljšalo in sončni žarki so se kot zlati dež usipali z neba, mi pa smo morali po cele dni ostajati pod vodo. Bili smo dneve in dneve, tedne in tedne zaprti v svoji železni ječi, ne da bi dihali kaj drugega kot z oljem prepojen zrak. Zraven pa smo morali prenašati neznošno vročino! Petdeset do šestdeset stopinj Celzija, to je bila skoraj običajna toplota v naši podmornici. Pot nam je v curkih lil po obrazu in po vsem telesu. Celotno najprejše so morali trpeti neprestan glavobol zaradi slabega zraka.

Začeli smo se ogibati drug drugemu — preveč

smo bili nemirni in razdraženi. Le najnujnejše smo se razgovarjali.

Kdor je bil prost, je prebil čas v svoji kabini ležeč na postelji, vsi pa smo težko pričakovali noči.

Luna je bila naše sonce. Ko je nastopila noč, smo se mogli dvigniti in smo mogli spet zadihati in se naučiti svežega zraka. Noči so bile krasne. Od gozdnatih bregov je vela z jelkovim vonjem napojena sapa in zabe so nam godle svojo melanholično godbo. V luninem svitu so odsevali oddaljeni beli vrhovi Kavkaza in na gorskih pobočjih so trepetale neštete drobne lučke. To so bile luči po vilah in gradovih.

Ponoči smo se odmaknili vedno tako daleč od brega, da nas niso mogli videti z obrežja. Potem smo splavali na vrh, si strgli obliko s potnih teles in poskakali v morje. Ker nam je primanjkovalo sonca, so postali naši obrazi bledeželeni in oči so se nam vnele.

Nekega jutra sem ležal v svoji kabini in v nekaki dremavici gledal predse. Tedaj je prišel k meni poročnik Heller, me nalahno prijel za roko in mi zašepetal:

»Skupina ladij!«
Tako sem stopil v poveljniški stolp. Skupino so tvorili trije parniki, ena topničarka in en rušilec. Največji parnik je bil prav gotovo član »Prostovoljne ruske vojne mornarice«.

Počasi smo se jim približevali. Okrog poldne smo bili že tako daleč, da smo mogli misliti na napad. Največjemu parniku smo poslali torpedo v trebuh. Zadelo je. Eksplozija je vrгла iz parnika najmanj eno tretjino njegove vsebine. Rumen vodni steber je segel skoraj do neba! Ta strahotna eksplozija je silno učinkovala na ostala dva parnika. Z največjo brzino sta jo odkurila proti obrežju. V blaznem strahu je plezala posadka torpediranega parnika po njegovih stenah navzdol. Opazoval sem jih po kukalni cevi. Hiteli so kot mrazilke zaradi drugega in kmalu so že sedeli vsi v večjem rešilnem čolnu.